

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 97 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מוריגו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 445

משכיל לדוד

פרשת בא

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

למען תספר באזני בנך

המטרה.

ועתה נתבונן קמעא, יושב לו יהודי ועובר על הפרשה, קורא שנים מקרא ואחד תרגום, אך אינו עוצר מלחשוב, מלהתבונן בפרשה, מלהתבונן בנפלאות האמונה הנגלות בה. השייך לומר, כי קיים את רצון בוראו?

יושב לו יהודי, מתכנס עם כל משפחתו קרוביו ואוהביו וחוגג את סדר הפסח, שותה ארבע כוסות, אוכל מצה, קורא את כל ההגדה, אך לרגע אחד אין הוא עוצר משטף המצוות העומדות לפניו, בכדי להתבונן בעולה מכל נס יציאת מצרים, להתבונן בכך שיש מנהיג לבירה, יוצר הכל אשר שלח אותנו לזה העולם. לרגע אחד אין הוא "חושב אמונה", השייך לומר שמקיים הוא את תכלית מצוות הפסח, את תכלית הסדר?

הלא פשוט וברור, ששני היהודים הללו, כבודם במקומם מונח, ושכרם הרבה מאד, אך אכתי לכלל קיום רצון בוראם לא הגיעו. כי העיקר חסר מן הספר, אמנם אחד קרא את הפרשה, אמנם משנהו סיפר את ההגדה, אך הרי זה כגוף בלא נשמה, כי עיקר העיקרים בפרשיות הללו, ובכל מעשה יציאת מצרים, הוא החיזוק באמונה. "וידעתם כי אני ה'". זו המטרה, וכל שלא עשאה החטיאה ובכך הפסיד את החלק החשוב ביותר, חלק שלמענו כדאית היתה כל יציאת מצרים, למענו נעשו עשר מכות, ולמענו כל אותו הזמן המתינו ישראל במצרים - "וידעתם כי אני ה'".

שהרי פשוט וברור שיכל הקב"ה להביא על מצרים מכת מחץ אחת שתכריע אותם ויסכימו להוציא את בני ישראל לחופשי, זאת ועוד פשוט שאם לא היה מקשה את לבו של פרעה, לא היו נצרכות כל עשרת המכות, אלא שבכך היתה נפגעת האפשרות להפיק את מירב התועלת מיציאת מצרים ומוסיפור הדברים, ולשם כך העביר הקב"ה את מצרים ואת פרעה בראשם בכור היתוך של אמונה - שלב אחר שלב - מכה אחר מכה. כל מכה וכונתה, כל מכה והלמידה המיוחדת שהופקה ממנה. תחילה ניפוץ אלילי מצרים, ובשלב מתקדם יותר גילוי הזרוע הנטויה, ועוד ועוד, אשר על כן, אם כה טרח בורא עולם עבורנו, שומה עלינו לנצל את מעשה הניסים הזה, לנצל את ההזדמנות הנפלאה הזאת, שיש לנו, ליזכות על ידה באמונה ובטחון ולהשרישם בלב פנימה, עד כי יבטו ויהפכו את לבבנו לאהבתו יתברך.

בפרשיות הפותחות את ספר שמות, שמות וארא ובא, אשר ראשי תיבותיהם שו"ב, מבקש משה מפרעה שו"ב ושו"ב שישחרר את ישראל מעבדותם. שיוריד מעליהם את עולה של מצרים, את עבודת הפרך בה הם עוסקים. כך, פרק אחרי פרק, פסוק אחרי פסוק, מלאים הכתובים בעניינים של אמונה ובטחון, חלקם מפורשים וחלקם רק רמוזים, ואט אט נחשפת אל מול עינינו הפרשיה המופלאה, של יציאת מצרים, אשר היא היא אחת מאבני היסוד לאמונתנו בבורא עולם.

בין בתרי הסיפור המופלא, והמכות הניחתות בזה אחר זה על ראשו של פרעה ועמו, חוזים אנו גם במשא ומתן שמנהל הקב"ה עם פרעה, בשליחותם של משה ואהרן. ולא רק זאת, אלא אף את נכבי לב פרעה חושפת התורה בפנינו, אשר עם כל עוצם רשעותו כבר אמר שלמה המלך החכם מכל אדם (משלי כה, ג) "לב מלכים אין חקר" ודרשו רז"ל בגמ' שבת (יא, א), "ואמר רבא בר מחסיה אמר רב חמא בר גוריא אמר רב אם יהיו כל הימים דיו ואגמים קולמוסים ושמים יריעות וכל בני אדם לבלרין אין מספיקים לכתוב חללה של רשות מאי קראה אמר רב משרשיא שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר". ופירש"י בספר משלי, "וללב מלכים אין חקר, שכמה דינים באים לפנייהם וכמה מלחמות וצריכים לתת לב לכולם, ואם כל הלשונות מדברים וכל הידים כותבין, אינן יכולין לכתוב זאת". ואם כך בכל מלך, הרי שכל שכן בפרעה, שמלך במצרים ושיעבד באותו הזמן את רוב אומות העולם כמובא בספרים, דודאי שחכמתו רבה היא, ועל אף כל זאת, רשע מרושע היה, כפר בעיקר ועשה עצמו אלוה.

אכן, על אף חכמתו של פרעה, הרי שלב מלכים ושרים ביד ה', וכדברי שלמה במשלי (כא, א) "לב מלך ביד ה', על כל אשר יחפץ יטנו", והקב"ה מנע ממנו דרכי התשובה, וכפי שהעיד על כך הכתוב באומרו "כי אני הכבדתי את לבו" - וכל זאת - "ולמען תספר באזני בנך וכן בנך, את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתי בהם, וידעתם כי אני ה'". כי בפסוק זה, מגלה לנו התורה שכל מטרת הקשחת לבו של פרעה, כל תביעתו הבלתי פוסקת של משה רבנו 'שלח את עמי ויעבדוני'. היתה למען הרבות כבוד שמים, ולמען תתחזק האמונה בבורא יתברך לדורי דורות - "למען תספר באזני בנך... וידעתם כי אני ה' - זו

הילולא דצדיקיא

- 1 - רבי יום טוב ליפמן - "עונג יום טוב"
- 2 - רבי דוד מלעלוב
- 3 - רבי רפאל ישעיה אזולאי (בן החיד"א)
- 4 - רבי שלום שרעבי-מזרחי (הרש"ש)
- 5 - רבי יוסף כהן מח"ס ספר התשובה
- 6 - רבי רפאל פינטו זיע"א הי"ד

פרשת בא, ו' שבט תשס"ט

באר שבע	תל אביב	ירושלים	הדלקת נרות
16:54	16:51	16:36	הדלקת נרות
17:53	17:52	17:50	מוצאי שבת
18:27	18:26	18:29	רבינו תם

"בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן הבשר הוציא ועצם לא תשברו בו" (שמות יב. מו).

דינים מיוחדים אלו, מוכרים הם לנו מהלכות אכילת הקרבנות שבבית המקדש, והתורה הקדושה קובעת כאן שקדושתו של הבית היהודי שווה לקדושת בית המקדש, וכשם שבבית המקדש היה אסור להוציא את הבשר חוצה – כך גם בקרבן פסח. מצוות הפסח קידשה את הבית היהודי, והיה אסור להוציאו מהבית חוצה. רעיון זה ממחיש לנו בעצם שכך נבדלו בתי ישראל מבתי המצרים, וכך נבנה עם ישראל כולו, על בסיס יסודות הקדושה והטהרה שחפפו על בתי ישראל, הבית והמשפחה.

להשקיע בשלום הבית

רעיון עמוק וחשוב מאין כמותו, מובא בספר הנפלא "ברכי נפשי", אותו יש ללמוד מהוראה זו, וכך הם דבריו:

תשומת לב רבה יש לנו להקדיש לענייני שלום הבית, שח"ו לא יווצר מצב שבו אווירת השלום והשמחה תיפגם ולו במשהו. כל אדם מחויב להשקיע הרבה בשלום הבית שלו בכדי שיתקיים, יפרח וישגשג.

שאלה הרת גורל עלתה על שולחנם של גדולי התורה, כפי שהובאה על ידי אחד מהפעילים של ארגון הקירוב "לב לאחים" שביקר בבית פלוני, ונוכח לדעת שהבעל מעוניין בכל לב לשוב לאביו שבשמים, אך בענין זה אינו מסתדר עם רעייתו המאיימת עליו שברגע שיעשה צעדים של התקרבות, היא מתגרשת ממנו על אתר!

האשה התריסה קשות כנגד בעלה, ודיברה בצורה מפורשת על כך שאם היא תראה אותו הולך לשיעורי תורה או מנסה לעשות דבר מה שיצביע על חזרתו בתשובה, היא עוזבת אותו מיד ומפרקת את הבית.

השאלה היתה מה לעשות בכגון זה, כשהבעל חפץ מאוד להתקרב ליהדות ואשתו מונעת זאת ממנו. האם אכן לבחור בדרך ההתקרבות ולפרק את הבית?

מרחן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א, הצביע על דברי הגמרא במסכת נדרים לב. השואלת "מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים?"

אחד התירושים בגמרא הוא של רבי יוחנן "מפני שהפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה"

והנה הרי שם מדובר היה באנשים רעים ומושחתים מאוד, ובכל זאת נתבע אברהם על כך, ובניו קיבלו עונש חמור של השיעבוד במצרים.

מוכח אם כן שהחויב לקרב את בני האדם אמור גם ביחס לאנשים המוגונים ביותר. ע"כ דברי הרב אלישיב שליט"א.

יכול ומחויב לקרב את אשתו

והנה במדרש מובא מעשה בזקן אחד בן שמונים שנה, שהגיע לאברהם, ואברהם נתן לו לאכול ולשתות, אך לפני כן ביקש ממנו שיברך את השי"ת. האורח סירב לבקשתו ובתגובה הוציא מכיסו את צלם הע"ז שלו וברך אותו...

אברהם המשיך לבקש ממנו שיברך את ה', ואולם האורח התמיד בעקשנותו שלא לברך את השי"ת.

בסוף היום, כאשר כבר ניחר גרונו של אברהם מרוב התחנונים וההפצרות שהפציר באיש, עד שהתייאש ממנו וביקש ממנו את התשלום ופטר אותו לשלום.

בלילה, כך מסופר במדרש, נגלה אליו השי"ת ואמר לו: 'אברהם אברהם, שמונים שנה אני מחכה לאיש הזה אולי הוא יחזור בתשובה, ואין אני מתייאש ממנו, ואתה רק עבר יום אחד איתך וכבר התייאשת ממנו?'

התחיל אברהם לחפש אותו במדבר באר שבע, עד שמצאו והכניסו שוב לביתו, ושוב דיבר איתו עד ששב בתשובה.

על כל פנים, יש לנו ללמוד מכאן שהחויב לקרב תועים לאבינו שבשמים, חל גם על אנשים שהן מצויים בדרגת הריחוק הגדולה ביותר – ואם כן היעלה על הדעת שאדם לא יוכל להחזיר את רעייתו בתשובה שלימה? במילים אחרות: השאלה שנשאלה האם ההתקרבות להשי"ת, צריכה היא שתבוא גם על חשבון פירוקו של התא המשפחתי – אין לה מקום כלל.

אם אברהם אבינו נתבע על כך שלא קירב את הזקן שהוא שיחזור בתשובה, הרי שבדאי ובודאי שהבעל יכול ומחויב לקרב את אשתו. והוא יכול גם יוכל לכך!!!

חס וחלילה להגיע למצב כזה שבו יצטרך המתקרב לפרק את ביתו שלו. לבד מכל מה שמלמדים אותו בעניני היהדות, צריכים גם ללמוד אותו כיצד לקרב את אשתו. לפעמים יש להשקיע בענין זה תחכום רב ו'לבזבז' שעות וימים וחודשים, עד שגם האשה תלך בעקבותיו. אולם הבעל מחויב לעשות זאת ואם ילך בדרך הנכונה ולא ידחוק את השעה אלא יתאזר בסבלנות תצליח משימתו זו בידו בעזה".

בבואו אל הקודש

בהקשר זה יש לציין את דברי הרשב"ם במסכת פסחים על הגמרא האומרת "אל תכנס לביתך פתאום", והרשב"ם שם כותב דברים מופלאים המקבילים את הבית היהודי לבית המקדש!

הרשב"ם מצטט את דברי המדרש בויקרא רבה (פכ"א) שכאשר נכנס רבי יוחנן לביתו היה משמיע קול, שיידעו שהוא הגיע, משום שנאמר "ונשמע קולו בבואו אל הקודש"...

דהיינו כשם שהכהן הגדול, שהתורה חייבה אותו לתפור פעמוני זהב על שולי המעיל, ונותנת לכך את הטעם "ונשמע קולו בבואו אל הקודש" – כך גם רבי יוחנן לפני שנכנס אל ביתו, הרגיש שהוא נכנס אל בית המקדש והשמיע קול.

ודברי פי חכם, חן.

חוד הפרשה

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

משובח אחד בפני חברו

המספר לחברו, איך ששאלו מאחד אודותיו, והשיב על זה, שתקו, איני רוצה להודיע מה ארע, ומה יהיה, וכל כיוצא בזה, שמספר לו, איך שמדברי פלוני נרמז עליו שלא כהוגן, בכלל אבק רכילות הוא.

וכן המשובח את אחד בפני חברו, במקום שעל ידי זה יוכל להעלות בלב חברו תרעומות עליו, ועל ידי זה יוכל להסב לו רעה, בכלל אבק רכילות הוא (חפץ חיים)

1) "ויגרש אותם מאת פני פרעה". מי הוא שגירשם?

2) איזו נבואה נאמרה למשה בעמדו לפני פרעה?

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

דרך החינוך – סיפור

**"ולמען תספר באזני
בנך ובן בנך את אשר
התעללתי במצרים ואת
אתתי אשר שמתי בם,
וידעתם כי אני ה'"**

(י"ב)

הוא כדי שנספר לילדים על כך, סיפור דברים, כאגדת עם, כהיסטוריה וכיו"ב, אלא המטרה היא שנשריש בילדינו את האמונה, את ה"ידיעת" דרך סיפור יציאת מצרים.

אכן זאת מגלה לנו התורה כי הדרך הטובה ביותר להחדיר את האמונה באזניהם של בנינו, הדרך הטובה לקיים "חנוך לנער", היא על פי דרכו – בצורת סיפור – "למען תספר" דייקא, אין הוא אומר "למען תלמד", אין הוא אומר "למען תודיע" וכיו"ב, אלא "למען תספר", בדרך סיפור המושך את הלב, כך שיחשו ויזדהו עם הקורה במצרים, למען ירגישו על בשרם, כאילו הם יצאו

ממצרים, או אז – "גם כי יזקין לא יסור ממנה" – כי אין טוב יותר מסיפור על אומה עצומה וחזקה, רחוקה מאמונה ומיראת אלוקים, שהכירה ביד קשה את מציאות הבורא ונכפפה לדרישתו, להשניא עליו את פרעה ולהאריב עליו את משה ואהרן ובני ישראל, רק כך יוכל האב להשריש בבנו כבר בגיל צעיר את האמונה התמימה והנכונה בבורא עולם.

ובהטעמת הדבר נוסף עוד, כי דרך סיפור היא הדרך הטובה ביותר להעביר לילדים את המסרים הדרושים, כי ע"י סיפור אפשר לבנות ציור, (וכידוע אמרו בעלי המוסר כי ההבדל בין צדיק לרשע הוא כח הציור, כי הציור רב כוחו לקרב את האדם לאמונה חושית בבורא עולם), ולקרב את אוזנו הרכה של הילד לפסוקי התורה, ואז, כשהאוזן כרויה והציור הולך ונשלם במוחו של הילד, אז חש הוא את הסיפור וממילא את הלקח המופק ממנו, בצורה חיה וציורית.

ולדוגמא, אם נחפוף להעביר מסר לילדינו אודות גדלותו של 'גדול' פלוני ניטיב לעשות זאת ע"י סיפור קולע הממחיש לילד, בדרכו הילדותית, את גדלותו של אותו הרב. וכך גם בנידון האמור בעניינינו גבי סיפור יציאת מצרים, דכאמור "חנוך לנער על פי דרכו", כל גיל והדרך הראויה לו, אכן לכל הגילאים – "למען תספר". והדברים פשוטים.

מן המעיין

שש מאות אלף שלמים. ומפני שהתורה לא הזכירה כיוון חשבונם בדקדוק, כמה היו הגברים, או כמה יחסרו מן השש מאות אלף. ולכן נראה לומר שלא היו חסרים כי אם אחד, ולא רצה להזכיר מנינם בחסרון.

וכך מבואר בפרקי דרבי אליעזר:

"כשעלו ישראל ממצרים נתחסרו כל הגברים ששים רבוא חסר אחד. מה עשה הקדוש ברוך הוא? נכנס במנין עמהם ועלה מספרם ששים רבוא, הוא שנאמר: "ואנכי אעלך גם עלה".

בדרך רמז

"וראיתי את הדם ופסחתי עליכם".

ידוע שהשה היה העבודת אלילים של המצרים, והיה צריך מסירות נפש גדולה לבני ישראל לקנות ולשחוט בפני אויביהם את אלהיהם, ובכל זאת לא התמהמהו ולא הסתפקו אלא עשו בתמימות ללא חשבונות.

"את הדם ופסחתי עליכם" – סופי תיבות: "תמים". לרמז שבזכות שעשו את המצוה בתמימות, פסח עליהם השי"ת.

("משכיל אל דל")

"ולמען תספר באזני בנך ובן בנך".

אפשר לפרש על פי מאמר חכמינו ז"ל, שעל ידי מצות המילה יצאו בני ישראל ממצרים קודם הזמן.

והנה יש לרמוז: "בנך ובן בנך". סופי תיבות גימטריא: "המילה".

("בני שושן")

"החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה".
(י"ב)

מפני מה, היה תמה הגאון רבי זאב יעבץ זצ"ל, היתה מצוה זו דווקא, למצוה ראשונה בה נצטוו בני ישראל בצאתם ממצרים?

והוא משיב על כך ואומר, שכידוע המצרים הם שהמציאו את הלוח, שהנהיגו את מניין השנה לפי השמש ולא לפי חדשי הלבנה, כפי שהיה מקובל אז אצל עמים אחרים. וזאת לפי שספירת ימות השנה היה קשורה בחישוב המועד שבו עולה נהר הנילוס להשקות את הארץ, ואמנם כך חל אצלם יום ראש השנה החדשה המצרית באותו יום שבו היאור היה עולה ומשקה את מצרים.

ועל כן משום שהמצאת הלוח נחשבה אז כאחד מהשיגיה הגדולים של התרבות המצרית, היתה אז המצוה הראשונה שניתנה לבני ישראל: "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה". לאמר: ראשית לכל – אל תהיו חוגגים את השנה החדשה המצרית, אלא תנהיגו חודשים יהודיים משלכם.

"ואתם לא תצאו איש מפתחו ביתו עד בקר". (י"ב)

ובאמת מפני מה ציוותה תורה על עם ישראל שלא יצאו איש מפתח ביתו, כל אותו לילה עד שיאור הבוקר?

בספר "מוסר היהדות" אנו מוצאים על כך את ההסבר הבא:

הקדוש ברוך הוא ציוה על בני ישראל, שלא יצאו איש מפתח ביתו בליל מכת הבכורות, משום הטעם הפשוט, שלא יהיו בני ישראל רואים במפלת שונאיהם ולא יתמלאו ברגש המגונה של הנקמה באויביהם...

"ויקם פרעה לילה הוא ועבדיו". (י"ב)

את זאת היה דורש רבי פנחס מנחם אלעזר זצ"ל, בספרו "שפת צדיק":

"להודיע גודל העזות. שכבר ראה פרעה שנתקיים כל מה שיצא מפי קדשו של משה רבינו ע"ה, ושמע מפה קדשו שיהיה מכת בכורות בחצי הלילה, ומכל מקום אימץ את ליבו לשכב במיטה...

"כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף". (י"ב)

הלשון הזה "כשש מאות", מעיר רבינו בחיי זצ"ל, מלמד שלא היו

לראות ולבדוק

המודעות הציבורית והמידע המצטבר בנושא הימצאות חרקים במזון, כך מסתבר, גוברת מיום ליום ומשנה לשנה. כבר בראשית חודש שבט, מוצפים השווקים במגוון רחב של פירות יבשים, אשר

חלקם עונה על ההגדרה של "מזון נגוע בתולעים", והצרכנים היראים לדבר ה' - מקפידים על בדיקה מדוקדקת לפני האכילה, כמו גם על אכסון נאות של המזון לבל ימצאו בהם חרקים שונים.

את המודעות הציבורית הרחבה, יש לזקוף לזכותם של וועדות הכשרות שמקימות השתלמויות מיוחדות וימי עיון למשגיחים במפעלי המזון, כמו הרבנים החשובים שמסיירים בערי הארץ בערבי הסברה, ומטרתם אחת היא: להגביר את המודעות בקרב הציבור הרחב להתנזר מאכילת שקצים ורמשים, ובד בבד להכשירו כיצד להינצל מחרקי המזון על כל מרכיביו.

ראשית, ראוי לצטט את דברי הרב "פרי חדש" בהלכות תולעים (יו"ד פד): "לא אוכל להתאפק מלהזכיר ולהודיע לעם ה' חומר איסור התולעים, לפי שנעשה קל בעיני הבריות, וכיון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר, ואפילו החכמים והיחידים אינם נזהרים כראוי. והרי מי שאוכל תולעת או נמלה עובר על כל פרט ופרט חמשה מלקיות, ואם היו זבובים או יתושין, חייב ששה מלקיות. ואיסור זה מצוי מאוד בפירות וירקות וקטניות וברוב מיני המאכל ואי אפשר להיזהר מלהיכשל בהם אם לא בזהירות ובזריזות גדולה, ולפיכך הרבה בה הכתוב בלאוין כדי לזרז את האדם שלא יכשל באיסור זה". וכך נאמר ב"תנא דבי רבי ישמעאל":

"אמר הקב"ה; אלמלא העלתי את ישראל ממצרים אלא בשביל זה שאין מטמאים בשרצים דיי". ורבינו חיים בן עטר זיע"א בספרו "אור החיים" הקדוש, כותב כי "האוכל מהשרצים - נעשה נפשו עצמו שרץ"...

לא ניתן לזהות אותם

הממצאים החמורים אותם מפרסמים כלי התקשורת בתקופה זו, אודות האחוז הגבוה של החרקים המצויים בפירות היבשים - ומי אינו צורך במקומוותינו בתקופה זו פירות יבשים? - נופלים לעיתים על אזנים ערלות, לך ותוכיח למי שאינו "רואה" בשתי עיניו, כי המשמש היבש או התאנה המיובשת נגועה בחרקים ובשאר מרעין בישין. פירות יער שונים לצד פירות שדה, מהווים חממת גידול לזבובים

וכנימות המוצאות בית חם ונעים לבנין ה"תא המשפחתי" שלהם. פרי הגויאבה, למשל, מטבעו הוא רגיש מאוד לזבוב הפירות, וכמעט שלא ניתן להבחין בהטלת ביצי הזבוב לתוך הפרי. וכך זה עובד: הזבוב נועץ את צינור ההטלה שלו לעומק של מילימטר אחד ואז הוא מטיל אל הפרי את ביציו, התולעים הבוקעים מן הביצים הם תולעים זעירים וקטנים מאוד וצבען דומה להפליא לצבע בשר פרי הגויאבה, וכמעט שלא ניתן לזהות אותם.

נציין כאן, בקצרה, את רשימת שמות הפירות והירקות שאינם צריכים בדיקה מתולעים (ע"פ החוברת "בדיקת מזון מתולעים" מאת הרב משה ויא שליט"א):

פירות: אבוקדו, אגסים, אגוזי פקאן, אבטיח, אונס, בננה, לדר (באריזה), מילון, מנגו, קוקוס, קיווי, רימון (מגידול מסחרי), שימורי אפרסק, שימורי משמש, תמרים לחים (קפואים), תפוחי עץ.

ירקות: בטטה, גזר, גרעיני דלעת, גרגירי תירס (שימורים וקפואים), סלרי שורש (הפקעת), עגבניות, פריכיות אורז, קולראבי, קוואקר (בקופסת פח), קינמון, קישואים, שימורי אפונה ותפוחי אדמה.

לא היינו שותין אותו הטיי

עלי הירק, זכו בעשור השנים האחרון לפריצת דרך החשובה בתחום חרקי הירקות, וזכות ראשונים שמורה לאנשי "גוש קטיף", שנטלו עליהם את האתגר החשוב להציל את שולחנם של ישראל בגידול ושייוק עלי ירקות ללא חשש תולעים, ברמה מקצועית והלכתית גבוהה יחד. החל מגידול החסה, דרך עלי הפטרוזיליה, הכוסברה והנענע, ועד לחידוש המרענן של גידול ה"גאת" ללא תולעים.

הרב עמרם אדרעי שליט"א בספרו הנפלא "הכשרות כהלכה" (ע' רכג.) מצטט את מכתבו של הג"ר יוסף משאש זצ"ל, שנשאל בקשר למה שנוהגים היהודים ממרוקו לשתות תה עם עלי נענע או עלי שיבה, ויש בהם חשש לתולעים, וכך הוא השיב:

"הדבר אצלנו היה כך שהנשים בודקות הנענע עלה עלה, ואחר כך שוטפים אותם במים ונותנים אותם עם הטיי, וכך היא ההלכה לבדוק ולאכול. ויש שקשה עליהם לבדוק, ונותנים את הנענע בכלי אחר שטיפה במים, ושופכין עליו רותחין ואחר רגעים אחדים שפולט טעמו וריחו במים, מסננין אותן המים בבגד עב. ונותנים מאותן המים בטיי. וגם בזה הולכים לפי ההלכה, שמשננין ושותין, ומי שלא היה בודק ולא מסנן לא היינו שותין אותו הטיי, והיינו מוכיחין אותו על פניו".

בין כך ובין כך, דומה כי ראוי לכל בר דעת לקיים בעצמו את המלצתו החמה של הרב "חכמת אדם", שכדאי מאוד ליישמה כפי שהוא עצמו כותב: "ראוי לאדם להסתכל במה שאוכל, וע"י זה ינצל מכמה תולעים. ומעיד אני עלי שכמה וכמה פעמים נצלתני על ידי זה ברוך השם".

ותן טל ומטר לברכה

בחודש האחרון דווח על מקרים לא מעטים של מציאת תולעים בפלחי קלמנטיות, מנדרינות, תפוזים ואשכוליות, התולעים הקטנטנים רוחשים בין קפלי עטיפת הפלח וצבעם זהה לבקבוקונים הקנים המרכיבים את פלחי הפרי.

לתשומת לבכם!

לעצירת הגשמים בשנה זו, ישנה משמעות הלכתית גם להלכות השייכות בעיני זהירות ובדיקה מתולעים:

פירות ההדר שהיו עד כה כ"מאכל המוחזק כנקי" מתולעים, עברו הסבה הלכתית לגדר של "מאכל הטעון בדיקה". וזאת בעקבות אי ספיקת נוזלים (מי גשמים) לעצי ההדר, שסבלו, כמו כולם ממחסור חריף בגשמים.